ΕΤΟΣ Β΄. Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 18 Νοεμβρίου 1912 ΑΡΙΘ. 100.

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ
ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗ͂Ι ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΔΑΠΑΝΗι ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΙΚΟΣΤΗ ΕΒΔΟΜΗ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς Παύλου (ΣΤ΄. 10—17).

Ἀδελφοί, ἐνδυναμοῦσθε ἐν Κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ· ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ Διαβόλου· ὅτι οὐκ ἔστιν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνεύματα τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. Διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι. Στῆτε οὖν, περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ Εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης· ἐπὶ πᾶσιν, ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι, καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθαι καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ Πνεύματος, ὅ ἐστι ῥῆμα Θεοῦ.

Ὁ ἱκανὸς καὶ ἔμπειρος στρατηγός, ὁ ὁποῖος φροντίζει περὶ τῆς νίκης τοῦ στρατοῦ του, ὅταν πρόκειται νὰ συνάψῃ μάχην, καὶ μάλιστα ἐναντίον ἐχθροῦ ἰσχυροῦ, συμμαζεύει τοὺς στρατιώτας του, ἀναπτύσσει εἰς αὐτοὺς τὸ σχέδιον τῆς μάχης, δίδει εἰς αὐτοὺς τὰς ἀπαιτουμένας ὁδηγίας καὶ διαταγὰς περὶ τοῦ ὁπλισμοῦ των, περὶ τοῦ τρόπου, κατὰ τὸν ὁποῖον θὰ μάχωνται, περὶ τῆς γενναιότητος καὶ τῆς καρτερίας, τὴν ὁποίαν ὀφείλουν νὰ δείξουν κατὰ τὴν μάχην, διὰ νὰ μὴ νικηθῶσιν ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, ἀλλὰ νὰ ἐξέλθουν νικηφόροι. Αὐτὸ τοῦτο κάμνει, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐν τῇ σήμερον ἀναγνωσθείσῃ ἀποστολικῇ περικοπῇ προκειμένου περὶ τοῦ φοβεροῦ πολέμου, τὸν ὁποῖον ἔχουν νὰ κάμνουν οἱ Χριστιανοὶ εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας, τοῦ διαβόλου, τῆς ἁμαρτίας. Μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι καὶ ἡ προετοιμασία καὶ ἡ γενναιότης καὶ ὁ τρόπος τοῦ πολέμου καὶ τὰ ὅπλα, τὰ ὁποῖα συνιστᾷ καὶ παραγγέλλει, εἶνε πνευματικά, ὅπως εἶνε πνευματικὸς καὶ ὁ πόλεμος τοῦ Χριστιανοῦ πρὸς τὴν ἁμαρτίαν, ὅπως εἶνε πνευματικὰ καὶ τὰ βραβεῖα τοῦ πολέμου, ἡ ψυχικὴ ἡμῶν σωτηρία καὶ ἡ αἰώνιος μακαριότης, τὰ ὁποῖα θὰ ἀπολαύσουν ὅσοι ἐξέλθουν νικηταὶ ἀπὸ τὸν πνευματικὸν αὐτὸν ἀγῶνα. Λαμβάνετε—λέγει—θάρρος καὶ δύναμιν ἀπὸ τὴν ἀκαταμάχητον καὶ μεγάλην δύναμιν τοῦ Κυρίου. Ἔστε ὡπλισμένοι μὲ ὅλα τὰ ὅπλα τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ ἠμπορέσετε ν᾽ ἀντισταθῆτε εἰς τὰ πονηρὰ τεχνάσματα τοῦ διαβόλου. Διότι δὲν ἔχετε πόλεμον ἐναντίον ἀνθρώπων, ἀλλὰ ἐναντίον τῶν ἀρχόντων, τῶν ἐξουσιαστῶν, τῶν κυβερνώντων τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἀνθρώπους τοῦ παρόντος βίου, ἐναντίον τῶν πονηρῶν πνευμάτων, χάριν τῶν ἐπουρανίων ἀγαθῶν. Διὰ τοῦτο ὁπλίσθητε μὲ ὅλα τὰ θεῖα ὅπλα, διὰ νὰ ἠμπορέσετε ν᾽ ἀντισταθῆτε κατὰ τὴν παροῦσαν πρόσκαιρον ζωήν, καὶ ἀφοῦ κατορθώσετε ὅλα τὰ ἀπαιτούμενα, νὰ μείνετε σταθεροὶ μέχρι τέλους. Ἔστε λοιπὸν ἕτοιμοι ὡς εἰς παράταξιν πολέμου· ἔστε σώφρονες καὶ ἐγκρατεῖς, ἀλλ᾽ ἀληθῶς καὶ ὄχι καθ᾽ ὑπόκρισιν· ἐνδύθητε τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης· ὑποδήσατε τοὺς πόδας σας μὲ τοιαύτην ὑπόδησιν, ὥστε νὰ εἶσθε ἕτοιμοι καὶ ἱκανοὶ νὰ περιπατῆτε τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς. Ἐπάνω δὲ εἰς ὅλα αὐτά, σκεπασθῆτε μὲ ἀληθινὴν πίστιν, ἡ ὁποία ἔχει τὴν δύναμιν νὰ σβύνῃ ὅλα τὰ φλογερὰ πάθη τῆς ἁμαρτίας, ἔχετε εἰς τὸν νοῦν σας πάντοτε ἀγαθοὺς λογισμούς, οἱ ὁποῖοι εἶνε σωτήριοι, καὶ ἀκούετε καὶ ἐκτελεῖτε τὸν θεῖον λόγον, ὁ ὁποῖος ὡς μάχαιρα κόπτει τὰς κακὰς ἐπιθυμίας καὶ καθαρίζει τὴν ψυχήν.

Ἀγὼν λοιπὸν σπουδαῖος, πόλεμος διαρκὴς καὶ φοβερὸς εἶνε ἡ ἐπίγειος ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί. Ἀγὼν καὶ πόλεμος, ὁ ὁποῖος δὲν γίνεται πρὸς κατάκτησιν χωρῶν, πρὸς ἀπόκτησιν ὑλικῶν ἀγαθῶν καὶ ἐναντίον ἄλλων ἀνθρώπων. Ἀλλὰ πόλεμος καὶ ἀγών, ὁ ὁποῖος γίνεται πρὸς κατάκτησιν τῶν οὐρανῶν, πρὸς ἀπόκτησιν καὶ ἀπόλαυσιν πνευματικῶν ἀγαθῶν, τὰ ὁποῖα εἶνε ἄφθαρτα καὶ αἰώνια καὶ ἀνθρώπινος νοῦς δὲν δύναται νὰ φαντασθῇ καὶ νὰ ἐννοήσῃ. Πόλεμος λοιπὸν καὶ ἀγὼν σπουδαιότατος, διότι ἀπὸ τὴν ἔκβασιν αὐτοῦ ἐξαρτᾶται τόσῳ ἡ αἰώνιος ζωὴ «ὁ πολύτιμος μαργαρίτης», ὅσῳ καὶ ἡ ἐπίγειος εὐτυχία. Ἀνάλογος δὲ πρὸς τὴν σπουδαιότητά του, δέον νὰ εἶνε καὶ ἡ προετοιμασία ἡ ἀπαιτουμένη, καὶ τὰ χρειαζόμενα μέσα πρὸς ἐπιτυχῆ ἔκβασιν αὐτοῦ. Καὶ

διὰ τοῦτο μετὰ τόσης δυνάμεως λόγου, μετὰ τόσης πατρικῆς προνοίας καὶ τόσης σαφηνείας, ἀναπτύσσει τὰ κατ᾽ αὐτὸν ὁ θεῖος Ἀπόστολος καὶ συνιστᾷ καὶ παραγγέλλει τὰ μέσα, μὲ τὰ ὁποῖα ἠμπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐξέλθῃ νικητὴς ἀπ᾽ αὐτόν, νὰ ἄρῃ νίκην ἔνδοξον καὶ περιφανῆ ἐναντίον τῆς ἁμαρτίας, ἐναντίον τοῦ διαβόλου, ὁ ὁποῖος εἶνε ὁ φοβερὸς ἐχθρὸς τῆς σωτηρίας του, ὁ ὁποῖος περιέρχεται ὡς λέων ὠρυόμενος ζητῶν τίνα καταπίῃ (Ι. Πέτρ. Ε΄ 8). Ἀλλὰ ποῖα λοιπὸν εἶνε τὰ μέσα ταῦτα, τὰ τόσῳ συντελεστικὰ διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἀγῶνος; Ποῖα εἶνε τὰ ὅπλα, τὰ τόσῳ νικηφόρα, ποία ἡ προετοιμασία, ἡ ἀπαιτουμένη διὰ ἕνα τόσῳ μέγαν καὶ σπουδαιότατον ἀγῶνα; Ὅλα αὐτὰ περιλαμβάνονται εἰς τὴν «πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ», τὴν ὁποίαν μᾶς συνιστᾷ ὁ Ἀπόστολος νὰ περιβληθῶμεν, εἰς τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τῶν θείων ἐντολῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων διαλάμπει ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ ἐγκράτεια «περίζωσις τῆς ὀσφύος ἐν ἀληθείᾳ», ἡ δικαιοσύνη «ἔνδυσις τοῦ θώρακος τῆς δικαιοσύνης», ἡ ὑπακοὴ καὶ ἡ εὐπείθεια εἰς τὰ Εὐαγγελικὰ παραγγέλματα «ὑπόδησις τῶν ποδῶν ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ Εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης»· τὰ ὁποῖα πάλιν βάσιν καὶ ῥίζαν ἔχουν τὴν σταθερὰν καὶ ἀκλόνητον πίστιν εἰς τὸν Θεόν, «τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως», τὴν πίστιν τὴν στηριζομένην ἐπὶ τοῦ θείου λόγου, ὁ ὁποῖος ἐκριζώνει, μαραίνει καὶ ἀποξηραίνει πᾶν παράσιτον φυτὸν τῆς ὀλιγοπιστίας, τῆς ἀσεβείας καὶ τῶν ἀκολούθων ἀντευαγγελικῶν ἔργων. Μὲ ὀλίγας λέξεις, μέσα καὶ ὅπλα διὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἔκβασιν τοῦ πνευματικοῦ πολέμου ὑπὲρ τοῦ Χριστιανοῦ, εἶνε ἡ πίστις εἰς τὸν Θεὸν ἀποδεικνυομένη ἐμπράκτως εἰς τὰ ἔργα.

Καὶ πίστιν μὲν ἔχομεν, ἢ διὰ νὰ τὸ εἴπωμεν ὀρθότερα, λέγομεν ὅτι ἔχομεν, ἀφοῦ εἴμεθα βαπτισμένοι εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας Τριάδος, ἀφοῦ εἴμεθα πρόβατα τῆς λογικῆς μάνδρας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀφοῦ φέρομεν τὸ τίμιον ὄνομα τοῦ Χριστιανοῦ. Ἀλλ᾽ ἆρά γε δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἔχομεν καὶ ἔργα ἀνάλογα τῆς πίστεως; Ἀτυχῶς ὄχι. Καὶ τρανὴ καὶ ἀδιαφιλονείκητος ἀπόδειξις τούτου εἶνε ὁ βίος, τὸν ὁποῖον ζῶμεν, εἶνε ἡ πολιτεία, τὴν ὁποίαν πολιτευόμεθα, βίος καὶ πολιτεία τοιαῦτα, τὰ ὁποῖα περισσότερον θὰ ἥρμοζον εἰς ἀνθρώπους ἀπίστους. Καὶ πραγματικῶς πῶς δικαιούμεθα νὰ ὀνομάσωμεν πιστὸν ἕνα ἄνθρωπον πιστεύοντα μέν, ὡς λέγει, εἰς τὸν Χριστόν, βλασφημοῦντα ὅμως αὐτόν, μεταχειριζόμενον ἀσεβέστατα εἰς τὰς ὁμιλίας καὶ τὰς ὕβρεις του τὸ ἅγιον ὄνομά του, καταπατοῦντα τὰς θείας του ἐντολάς, ψυχρὸν καὶ ἀδιάφορον τελείως εἰς τὴν θρησκείαν του, ἀποστρεφόμενον τὴν προσευχήν, περιφρονοῦντα τὴν ἱερὰν ἐξομολόγησιν καὶ τὴν θείαν κοινωνίαν, σκληρὸν καὶ ἀναίσθητον εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν ἄλλων, ψεύδορκον, πλεονέκτην, ἅρπαγα, ἄδικον; Πῶς ἠμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ βίος αὐτοῦ εἶνε βίος, ὁ ὁποῖος ἁρμόζει εἰς πιστὸν ἄνθρωπον; Ἀλλ᾽ ἀφοῦ τοιοῦτος εἶνε ὁ βίος ἡμῶν, τῶν περισσοτέρων δυστυχῶς, καὶ οὐδεὶς ἀγαπῶν τὴν ἀλήθειαν δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ τοῦτο, ἠμποροῦμεν νὰ ἰσχυρισθῶμεν, δικαιούμεθα νὰ λέγωμεν ὅτι ἔχομεν καὶ πίστιν; Καὶ ἂν τὸ λέγωμεν, φρονοῦμεν ἆρά γε ὅτι λέγομεν τὴν ἀλήθειαν; Καὶ ἀφοῦ ψευδόμεθα εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, καὶ ἴσως ἴσως ἡ ὑποκριτική μας αὐτὴ διαβεβαίωσις ἀπατᾷ τοὺς ἀνθρώπους, φρονοῦμεν ἆρά γε ὅτι ἀπατῶμεν καὶ τὸν παντογνώστην Θεόν, ἐνώπιον

τοῦ ὁποίου δὲν ὑπάρχει τίποτε κρυπτὸν καὶ ἄγνωστον; Καὶ ἀφοῦ κατὰ ταῦτα εἴμεθα γυμνοὶ ἀπὸ τὴν «πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ», ἀφοῦ δὲν ἔχομεν τὰ ἀναγκαιοῦντα πνευματικὰ ὅπλα διὰ τὸν πνευματικὸν πόλεμον, τὸν ὁποῖον ἡμέραν καὶ νύκτα ἔχομεν ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ, τοῦ ἀδιαλλάκτου ἐχθροῦ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας, ἀφοῦ κατερχόμεθα ἄοπλοι εἰς τὸν πνευματικὸν ἀγῶνα, ποία ἆρά γε τύχη μᾶς περιμένει; Μᾶς περιμένει ἀφεύκτως ἡ τύχη τῶν πολεμούντων κοσμικοὺς πολέμους χωρὶς ὅπλα. Ἐκεῖνοι νικῶνται κατὰ κράτος, αἰχμαλωτίζονται, χάνουν τὴν πολύτιμον ἐλευθερίαν των, στεροῦνται τὰ ὑλικὰ ἀγαθά των, χάνουν τὴν ζωήν των καὶ καταστρέφουν τὸν βίον των ἀδόξως καὶ ἀνωφελῶς. Καὶ ἡμεῖς, ἐστερημένοι τὴν «πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ», θὰ νικηθῶμεν ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας χωρὶς ἀμφιβολίαν, γινόμεθα δοῦλοι τῶν ὀλεθρίων παθῶν, χάνομεν τὴν ἐλευθερίαν μας τὴν πνευματικήν, χάνομεν ὄχι πλέον τὴν πρόσκαιρον ζωήν, ἀλλὰ τὴν αἰώνιον, στερούμεθα τὴν θείαν δόξαν, τὴν θείαν βασιλείαν, ἡ ὁποία εἶνε προητοιμασμένη ἀπὸ καταβολῆς κόσμου διὰ τοὺς νικητὰς τοῦ ἀγῶνος, χάνομεν τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον, τὸν ὁποῖον προώρισεν ὁ Θεὸς διὰ τοὺς νικῶντας· «γίνου πιστὸς μέχρι θανάτου καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς» (Ἀποκ. Β´ 16). Ἀλλ' ἴσως αἱ ἀπώλειαι αὗται, αἱ σημαντικαὶ καὶ σπουδαιόταται, δὲν κινοῦν τὸ ἐνδιαφέρον ἡμῶν διὰ τὴν πνευματικὴν ἡμῶν τύφλωσιν, ἴσως ἡ ζημία αὕτη δὲν θεωρεῖται ἀξία πολλῆς προσοχῆς καὶ φροντίδος διὰ τὴν προσκόλλησιν ἡμῶν εἰς τὴν ὕλην, τὴν ὁποίαν θεοποιοῦμεν καὶ λατρεύομεν κατὰ τοὺς σημερινοὺς ὑλιστικοὺς χρόνους. Ἴσως τυφλωμένοι ἀπὸ τὰ πάθη, πεπωρωμένοι ἀπὸ τὴν ἀπιστίαν δὲν δεικνύομεν τὸ πρέπον ἐνδιαφέρον διὰ τὰς ζημίας ταύτας. Ἀλλὰ διὰ τί τοὐλάχιστον, συνεπῶς πρὸς τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν κατάστασίν μας αὐτήν, δὲν δεικνύομεν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ὑλικήν μας εὐτυχίαν, ἡ ὁποία τελείως ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀπὸ τὸν βίον ἡμῶν; Διὰ τί δὲν σκεπτόμεθα ὅτι οὔτε τὰ ὑλικὰ ἀγαθά, εἰς τὰ ὁποῖα εἴμεθα ἀφωσιωμένοι ψυχῇ καὶ σώματι, καὶ ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐξαρτῶμεν τὴν ἐπίγειον ἡμῶν εὐτυχίαν, δὲν ἠμποροῦμεν ν' ἀπολαμβάνωμεν, ὅταν λείπουν ἀπὸ τὸν κόσμον ἡ πίστις καὶ τὰ ἀπὸ τῆς πίστεως ἡμῶν ἀπορρέοντα ἔργα, καὶ βασιλεύει, ἡ ἀνομία, ἡ κλοπή, ἡ ψευδορκία, ἡ ἀδικία, ἡ ἁμαρτία ἐν γένει; Διὰ τί δὲν συλλογιζόμεθα ὅτι ἀληθινή, διαρκὴς καὶ ἀδιατάρακτος εὐτυχία εἶνε ἐκείνη, τὴν ὁποίαν προξενεῖ ἡ συναίσθησις ὅτι τὰ ἔργα ἡμῶν εἶνε σύμφωνα μὲ τὸν θεῖον Νόμον;

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί. Ἂς ἀποτινάξωμεν τὴν ὁμίχλην, ἡ ὁποία σκοτίζει τὸν νοῦν μας καὶ δὲν μᾶς ἀφίνει νὰ σκεφθῶμεν ποῖον εἶνε τὸ ἀληθές μας συμφέρον. Τὸ ἀληθές μας συμφέρον τόσῳ τὸ πνευματικὸν ὅσῳ καὶ τὸ ὑλικὸν εἶνε νὰ ζῶμεν σύμφωνα μὲ τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ. Καὶ θὰ ζῶμεν σύμφωνα μὲ τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, ὅταν τονώσωμεν τὴν ἀτονωθεῖσαν πίστιν ἡμῶν. Τότε ἐνδυόμεθα τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, τότε θὰ εἴμεθα ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, τότε θὰ τρέψωμεν εἰς ἐπαίσχυντον φυγὴν τὸν ἀμείλικτον ἐχθρὸν τῆς σωτηρίας ἡμῶν καὶ θὰ ἀναδειχθῶμεν νικηταὶ καὶ τροπαιοῦχοι, ἀπολαμβάνοντες τὴν ἐπὶ γῆς ἀληθινὴν εὐτυχίαν καὶ κληρονομοῦντες τὴν ἐν οὐρανοῖς μακαριότητα.

ΑΙ ΕΝΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΕΝΝΑΤΗ ΕΝΤΟΛΗ

Γ΄.

«Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον σου » μαρτυρίαν ψευδῆ».

Ἡ ἐννάτη τοῦ Θεοῦ Ἐντολὴ δὲν ἀπαγορεύει μόνον τὸ ψευδομαρτυρεῖν τ. ε. τὰς ἐν δικαστηρίοις ψευδεῖς μαρτυρικὰς καταθέσεις, ἀλλ᾽ ἀπαγορεύει καὶ πᾶν ἐν γένει ψεῦδος. Περὶ τοῦ ψεύδους λοιπὸν ἔσται καὶ ἡμῖν σήμερον ὁ λόγος.

Τὸ ψεῦδος ἐν γένει εἰπεῖν εἶναι πάντοτε ἁμαρτία. Ὅσον ἐλαφρὸν καὶ ἀθῷον καὶ ἂν φαίνηται, εἴτε λέγεται χάριν διασκεδάσεως καὶ ὅπως προκαλέσῃ τὸν γέλωτα ἐν ταῖς συναναστροφαῖς, εἴτε ἐπ᾽ ἀγαθῷ τοῦ πλησίον ἢ τοῦ ἐκστομίζοντος αὐτό, καὶ ἐὰν ἀκόμη οὐδένα ζημιοῖ, οὐδένα παραβλάπτει, πάντοτε εἶναι ψεῦδος, πάντοτε εἶναι ἁμαρτία. Πολλὰ καὶ ποικίλα εἶναι τὰ εἴδη τοῦ ψεύδους, ὅπως πολλὰ καὶ ποικίλα εἶναι τὰ εἴδη τῶν ὄφεων. Ὅλα ταῦτα τὰ ἑρπετὰ δὲν εἶναι ἐξ ἴσου δηλητηριώδη καὶ ἐπικίνδυνα, μεθ᾽ ὅλα ταῦτα καὶ οὐδὲν τούτων εἶναι τὸ καθ᾽ ὁλοκληρίαν ἀκίνδυνον καὶ ἀβλαβές.

Ἀλλ᾽ ἐὰν τὸ ψεῦδος παύσῃ τοῦ νὰ ἦναι διασκεδαστικὸν καὶ ἀθῷον καὶ γίνῃ ἐπιζήμιον, τ. ε. ἐὰν ἔχῃ σκοπὸν νὰ προσβάλῃ τὴν ὑπόληψιν τοῦ πλησίον, νὰ μειώσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τὴν ἐκτίμησιν, ἧς ἀπολαύει, νὰ ἀπογυμνώσῃ αὐτὸν τῆς περιουσίας, ἣν ἔχει ὑπὸ τὴν αὐτοῦ κατοχὴν καὶ κυριότητα, ἢ καὶ τὸ ἔτι χεῖρον, νὰ προσβάλῃ αὐτὸν τὸν Θεόν, ἐὰν ἐξαναστῇ κατὰ τῆς ὀφειλομένης αὐτῷ τιμῆς καὶ λατρείας, ἐὰν διὰ τοῦ καλάμου ἀσεβοῦς συγγραφέως, ἢ διὰ τῆς διδασκαλίας σκληροτραχήλου αἱρετικοῦ, καταπολεμεῖ τὰς ἀληθείας, ἃς ἔχει ἀποκαλύψει, τότε τὸ ψεῦδος εἶναι ἰοβόλος ἀσπίς, εἶναι ἁμαρτία θανάσιμος.

Ἰδοὺ διατί ἡ ἁγία Γραφὴ ὁμιλεῖ περὶ τοῦ ψεύδους μετὰ πολλῆς τῆς αὐστηρότητος. Τὸ ψευδόμενον στόμα, λέγει ὁ σοφὸς Σειράχ, φονεύει τὴν ψυχήν. «*Τὸ ψευδόμενον στόμα ἀναιρεῖ ψυχήν*». «*Ἀπολεῖ Κύριος πάντας*

» *τοὺς λαλοῦντας τὸ ψεῦδος*», κηρύττει ὁ σοφὸς Σολομών· «*ἐξολοθρεύ-*
» *σει Κύριος πάντα τὰ χείλη τὰ δόλια*» προεκήρυξε καὶ ὁ Προφητάναξ Δαυῒδ, ἐξευτελισμὸς καὶ ἀτιμία εἶναι τὸ ψεῦδος διὰ τὸν ἄνθρωπον τὸν ψευδόμενον, λέγει ὁ σοφὸς Σειράχ· «*ἦθος ἀνθρώπου ψευδοῦς ἀτιμία,*
» *καὶ ἡ αἰσχύνη αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐνδελεχῶς*». Ἐκεῖνα δὲ τὰ ὁποῖα *μισεῖ* ὁ Θεός, λέγει ὁ Σολομὼν εἶναι, «*ὀφθαλμὸς ὑβριστοῦ, χεῖρες ἐκχέουσαι*
» *αἷμα δικαίου, καρδία τεκταινομένη λογισμοὺς κακούς, πόδες ἐπισπεύ-*
» *δοντες κακοποιεῖν, μάρτυς ἄδικος, ὅστις ἐκκαίει ψευδῆ καὶ ἐπιπέμπει*
» *κρίσεις ἀναμέσον ἀδελφῶν καὶ γλῶσσα ἄδικος*», ἤτοι γλῶσσα ψευδομένη. Ὁ Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ὁ Θεολόγος διασαλπίζει ὅτι ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ψεύδους εἶναι αὐτὸς οὗτος ὁ Διάβολος, ὅστις λαλεῖ τὸ ψεῦδος οὐχὶ μαθὼν τοῦτο ἢ παραλαβὼν παρ' ἄλλου τινός, ἀλλ' ἐκ τῶν ἰδίων, διότι εἶναι ὁ ἴδιος ψεύστης καὶ πατὴρ τοῦ ψεύδους· «*ὅταν*
» *λαλῇ τὸ ψεῦδος ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ*». Ὁ Θεὸς Πατὴρ ἐγέννησε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ, Ὃν ὁ Δαυῒδ ἀπεκάλεσε Θεὸν τῆς ἀληθείας, καὶ ὅστις ὁ ἴδιος λέγει περὶ ἑαυτοῦ, ὅτι εἶναι αὐτὴ ἡ ἀλήθεια, καὶ ὅτι ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τῆς ἀληθείας. Ὁ Διάβολος δὲ ἐγέννησε τὸ ψεῦδος καὶ εἶναι ὁ πατὴρ τοῦ ψεύδους ἑπομένως· «*ψεύστης ἐστί, καὶ ὁ*
» *πατὴρ αὐτοῦ*». Οἱ ψευδόμενοι εἶναι τέκνα τοῦ Διαβόλου· «*ὑμεῖς ἐκ*
» *πατρὸς τοῦ Διαβόλου ἐστέ*». Οἱ ψευδόμενοι εἶναι πεπληρωμένοι Διαβολικοῦ πνεύματος, ἐκτελοῦσι τὰς ἐντολὰς τοῦ Διαβόλου καὶ ἐκπληροῦσι τὰς ἐπιθυμίας αὐτοῦ· «*ὑμεῖς ἐκ πατρὸς τοῦ Διαβόλου ἐστέ, καὶ τὰς ἐπι-*
» *θυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν*».

Ἐκ τῶν λεχθέντων κατεδείχθη ὅτι τὸ ψεῦδος εἶναι ἁμάρτημα βαρύτατον, εἶναι θανάσιμος ἁμαρτία καὶ μάλιστα ὅταν τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ ἦναι ἐπιζήμια καὶ ὀλέθρια. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον τὸ ψεῦδος ἀπαγορεύεται ἀπολύτως, καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ συνήθως λεγόμενον ἀθῷον ψεῦδος. Καὶ ἐὰν ἀκόμη πρόκηται νὰ σώσωμεν ψυχὰς δι' ἀβλαβοῦς ψεύδους, καὶ τότε πάλιν ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπιτρέπεται τὸ ψεῦδος· Ὁ πεπερασμένος νοῦς τοῦ ἀνθρώπου δὲν δύναται νὰ ἴδῃ τὴν μακρὰν ἄλυσιν τῶν συνεπειῶν τοῦ νομιζομένου ἀθῴου ἢ ἀβλαβοῦς ἢ καὶ ἐπωφελοῦς ψεύδους, βλέπει ὅμως αὐτὴν ὁ πάνσοφος καὶ ἀπειροτέλειος Θεός, ὅστις ἀπηγόρευσεν ἀπολύτως τὸ ψεῦδος. Δὲν ἐπιτρέπεται λοιπὸν ἡμῖν νὰ θυσιάζωμεν τὴν ἀλήθειαν εἰς τὸ ψεῦδος, νὰ προδίδωμεν δηλονότι τὸν Θεὸν χάριν τοῦ Διαβόλου, διότι τὸ ψεῦδος εἶναι καὶ μένει πάντοτε ἁμάρτημα φοβερὸν καὶ ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν ἣν φέρομεν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, ὅστις εἶναι αὐτὴ ἡ ἀλήθεια. Τὸ ψεῦδος εἶναι παντοῦ καὶ πάντοτε ψεῦδος. Ὅπως δὲ ὁ καλὸς σκοπὸς δὲν δύναται νὰ μεταβάλῃ εἰς καλὸν τὸ κακόν, διὰ τὸν λόγον ὅτι χρησιμεύει ὡς μέσον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, οὕτω καὶ οὐδεὶς σκοπὸς δύναται νὰ μεταβάλῃ τὸ ψεῦδος εἰς ἀλήθειαν, ὅπως πρεσβεύουσι δυσσεβεῖς τινὲς καὶ ἀντίχριστοι, δογματίζοντες ἐν γένει, ὅτι ὁ σκοπὸς ἁγιάζει τὰ μέσα.

Τὸ ψεῦδος εἶναι ὀλέθριον καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐπιστέλλων τοῖς Ἐφεσίοις ἔγραφεν· Ἐπειδὴ εἶμεθα μέλη ἀλλήλων ὀφείλομεν νὰ ἀπαρνηθῶμεν τὸ ψεῦδος καὶ νὰ λαλῶμεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ ἀλήθειαν. «*Ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν » ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη*». Ὑποθέσατε πρὸς στιγμήν, ὅτι μέλος τι τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος πεπροικισμένον ὑπὸ λογικοῦ ποιεῖται χρῆσιν τούτου πρὸς τὸ ἐξαπατᾶν τοὺς ἄλλους· δύναταί τις ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ φαντασθῇ τι τερατωδέστερον τούτου; Παραδείγματος χάριν, τί θὰ ἐγενόμεθα, ἐὰν ὁ ὀφθαλμὸς ἐξηπάτα τὴν χεῖρα, ὅτι οἱ ἄνθρακες εἶναι ἄνθη, καὶ τὰ ἄνθη ἄνθρακες, ἐξηπάτα τὸν οὐρανίσκον, ὅτι ἡ δεῖνα τροφὴ εἶναι δηλητήριον, καὶ τὸ δηλητήριον τροφή, ἐξηπάτα τοὺς πόδας, ὅτι τὸ βάραθρον εἶναι στερεὸν ἔδαφος καὶ τὸ στερεὸν ἔδαφος βάραθρον;

Ἐξ ὅλων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ὄντων μόνος ὁ ἄνθρωπος κατέχει τὸ ἀνεκτίμητον ἐκεῖνο ἀγαθὸν τὸ λαλεῖν. Ἀλλὰ πρὸς τίνα ἆρά γε σκοπόν; Πρὸς τὸ ἀποκρύπτειν τὰς ἑαυτοῦ σκέψεις; Τοὐναντίον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἀνακοινώνῃ πρὸς τοὺς ὁμοίους αὐτῷ ὄχι μόνον τὰς σκέψεις, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἐνδόμυχα αὐτοῦ αἰσθήματα. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον τὸ ψεύδεσθαι, ἤτοι τὸ νὰ κάμνῃ τις χρῆσιν τοῦ λόγου πρὸς τὸ ἀπατᾶν εἶναι τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ ἀντεπεξέρχεσθαι κατὰ τῶν νόμων τῆς φύσεως. Ὁ ὡροδείκτης τοῦ ὡρολογίου σκοπὸν προτίθεται ὄχι βεβαίως νὰ ἐξαπατᾷ τὸ κοινόν, ἀλλά, δυνάμει τοῦ κινοῦντος αὐτὸν μηχανισμοῦ, νὰ δεικνύῃ ἀληθῶς καὶ ἐπακριβῶς μέχρι καὶ τοῦ λεπτοῦ ἀκόμη τὰς διαφόρους ὥρας τῆς ἡμέρας.

Ἐκτὸς τούτου ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη διὰ νὰ ζῇ ἐν κοινωνίᾳ. Ἀλλ᾽ ἡ κοινωνικότης αὕτη τοῦ ἀνθρώπου πότε εἶνε κατορθωτή; Ὅταν ὑπάρχῃ ἀμοιβαία ἐμπιστοσύνη καὶ εἰλικρίνεια, δι᾽ ὧν εἶναι δυνατὴ ἡ εἰρήνη, ἡ ὁμόνοια, ἔντιμοι συναλλαγαί, διαρκεῖς φιλίαι, κοινωνία τέλος ἐκ μελῶν ἀποτελούντων ἓν καὶ τὸ αὐτὸ σῶμα, ἓν ὅλον ἁρμονικόν. Τοὐναντίον ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ἐμπιστοσύνη, εἰλικρίνεια, τιμιότης, ὅταν ἦναι ἐπιτετραμμένον εἰς ἕκαστον νὰ ψεύδηται κατ᾽ ἰδίαν ἀρέσκειαν, ἢ ὅπως τὰ πάθη καὶ τὰ συμφέροντα αὐτοῦ ἤθελον ὑπαγορεύσῃ αὐτῷ, τότε δὲν ὑπάρχει πλέον κοινωνία, ἀλλὰ σύγχυσις, χάος, Ἅδης ὁλόκληρος! Ὁ ἄνθρωπος ἐγεννήθη κοινωνικός, ἀλλὰ διὰ νὰ ζῇ ἐν κοινωνίᾳ, ὀφείλει νὰ ἀποφεύγῃ τὸ ψεῦδος. Διὰ νὰ ἱδρυθῇ καὶ νὰ στερεωθῇ οἱαδήποτε κοινωνία εἶναι ἀνάγκη νὰ βασιλεύῃ ἐν αὐτῇ ἡ ἀλήθεια· τὸ ψεῦδος ἀνατρέπει τὰς κοινωνίας. Ἰδοὺ λοιπὸν ὅτι τὸ ψεῦδος εἶναι ὀλέθριον καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν.

Ἀλλὰ τὸ ψεῦδος εἶναι ὀλέθριον καὶ εἰς αὐτὸν τοῦτον τὸν ψευδόμενον· Ἰδοὺ ἄνθρωπος ὅστις ἀγαπᾷ πάντοτε τὴν ἀλήθειαν, ὅστις εἶναι εὐθύς, εἰλικρινής, τίμιος, τοῦ ὁποίου ὁ λόγος εἶναι σταθερώτερος καὶ τῆς ὑπογραφῆς του αὐτοῦ.... Τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ἀγαπῶσιν οἱ πάντες, ἐκτιμῶσιν ἀληθῶς καὶ ὑπολήπτονται, ἐπιζητοῦσι δὲ τὴν φιλίαν αὐτοῦ καὶ

τρέχουσιν ὅπως συμβουλευθῶσιν αὐτὸν καὶ ἐκεῖνοι ἀκόμη οἱ ὁποῖοι δὲν ἀσπάζονται ὅλας αὐτοῦ τὰς ἰδέας. Οὗτος εἶναι ὁ τίμιος ἄνθρωπος.... Πόσον διάφορος ὅμως εἶναι ὁ δόλιος, ὁ πανοῦργος, ὁ ψευδόμενος ἄνθρωπος, ἢ ὁ λέγων τὴν ἀλήθειαν εἰς τὴν δεῖνα περίπτωσιν διὰ νὰ ἐξαπατήσῃ εὐχερέστερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον εἰς ἄλλην εὐκαιρίαν· Ποῖος εἶναι ἤδη ὁ ἀγαπῶν, ὁ ἐκτιμῶν, ὁ σεβόμενος τοῦτον; Ποῖος ἀπ' ἐναντίας ὁ μὴ περιφρονῶν τοῦτον; Ποῖος ὁ μὴ φοβούμενος καὶ μὴ ἀποφεύγων τὴν συνάντησιν αὐτοῦ;

Κατεδείξαμεν διὰ τῶν μέχρι τοῦδε εἰρημένων, ὅτι τὸ ψεῦδος εἶναι ἁμάρτημα βαρύτατον, ἁμάρτημα θανάσιμον' ὅτι εἶναι πρᾶξις ἀντιστρατευομένη αὐτὴν ταύτην τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου παραλύουσα καὶ ἐκμηδενίζουσα τὰς κοινωνικὰς σχέσεις, δι' ἃς ὁ ἄνθρωπος ἐγένετο· εἶναι τέλος πρᾶξις ἐπιζήμιος καὶ ὀλεθρία καὶ εἰς αὐτὸν τοῦτον τὸν ψευδόμενον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπιτίθησι τὴν σφραγῖδα τῆς ἀτιμίας καὶ τῆς γενικῆς περιφρονήσεως. Ὀφείλει λοιπὸν ὁ Χριστιανὸς νὰ ἀποφεύγῃ ἀντὶ πάσης θυσίας τὸ ψεῦδος εἰς οἱανδήποτε περίστασιν καὶ ἂν ἤθελεν εὑρεθῇ. Ὁ δίκαιος Ἰὼβ ἔλεγεν· ὅσον καιρὸν θὰ ζῶ ἐν τῷ κόσμῳ καὶ θὰ ὑπάρχῃ ἐν ἐμοὶ πνοὴ ζωῆς, οὐδέποτε ἡ ψυχή μου θὰ μελετήσῃ ἄδικα, οὐδὲ ἡ γλῶσσά μου θὰ λαλήσῃ ψευδῆ· *«εἰ μὴν ἔτι τῆς πνοῆς μου ἐνούσης, πνεῦμα δὲ θεῖον τὸ παριόν » μοι ἐν ῥινί, μὴ λαλήσειν τὰ χείλη μου ἄνομα, οὐδὲ ἡ ψυχή μου μελε- » τήσει ἄδικα»*. Τὸ στόμα τοῦ Χριστιανοῦ οὐδέποτε πρέπει νὰ μολύνῃ τὸ ψεῦδος. Ὁ Χριστιανὸς ὀφείλει νὰ λέγῃ ***ναί***, ὅταν πρέπει νὰ εἴπῃ ***ναὶ*** καὶ νὰ λέγῃ ***οὔ***, ὅταν πρέπει νὰ εἴπῃ ***οὔ***. *«Ναί. ναί, οὔ, οὔ»*. Ἰδοὺ ὅλη ἡ διπλωματία τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου. Τὸ περιπλέον τούτου εἶναι ἄχρηστον, προέρχεται ἐκ τοῦ πονηροῦ, τ. ε. ἐκ τοῦ Διαβόλου. *«Ἔστω δὲ ὁ λόγος » ὑμῶν ναὶ ναί. οὒ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν»*.

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί! Ὁ μέγας Βασίλειος διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι «ἔσχα- » τος ὅρος τῆς πονηρίας ἐστὶ τὸ ψεῦδος»... καὶ ὅτι «οὔτε ἐν δικαστηρίοις, » οὔτε ἐν ἄλλαις πράξεσιν ἐπιτήδειον τὸ ψεῦδος». Τὸ δὲ πάντων χείριστον εἶναι ὅτι τὸ ψεῦδος πατέρα ἔχει αὐτὸν τὸν Διάβολον, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου οἱ τὸ ψεῦδος προτιμῶντες κατ' ἀνάγκην γίνονται τέκνα τοῦ Διαβόλου καὶ ἀρνηταὶ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ. Ἂς μακρυνθῶμεν λοιπὸν τοῦ ψεύδους καὶ ἂς λαλῶμεν ἀλήθειαν, ὅπως ὁ Οὐρανοβάμων Παῦλος παραγγέλλει ἡμῖν. *«Ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκα- » στος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη.... μήτε δίδοτε » τόπον τῷ Διαβόλῳ»*. Τὴν ἀλήθειαν ἂς ἀγαπήσωμεν, ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἂς ἀγωνισθῶμεν μέχρι θανάτου ὅπως τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας ἐντέλλεται ἡμῖν διὰ νὰ γίνωμεν τῆς τοῦ Θεοῦ βοηθείας καὶ ἀντιλήψεως ἄξιοι· *«Ἕως θανάτου ἀγώνισαι περὶ τῆς ἀληθείας, καὶ Κύριος » ὁ Θεὸς πολεμήσει ὑπὲρ σοῦ»*. Γένοιτο.